د اسلام وروستی

پیغمبر

صلی الله علیه وسلم

Ketabton.com

ژباړه

زاهدالله درویش وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب نوم	د اسلام وروستی پیغمبر
ژباړه	زاهدالله درویش وزیر
ډیزاین او کمپوز	پخپله زاهدالله درویش وزیر
کال	دوه زره دوویشت 2022
ناشر	الزاهد نشریاتي ځانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب د اسلام د وروستي پيغمبر نوم دى. مسلمانان په دې گروهه دي چې محمد, صلى الله عليه وسلم ...

ﷺد الله وروستى پيغمبر دى او تر هغه وروسته پيغمبري يا نبوت ختم شوى نو له همدې کبله د هغه د خاتم النبيين په نامه هم پېژندل کېږي. دې کايناتو دپيداکوونکى په انسانيت باندې دېولو نه لوى احسان دا دى چې ددوى دهدايت لپاره يې وخت په دنياته انبياء عليهم السلام راليږلي دي او بيا په تيره تيره دېولو نه اخر ته يې زمونږ خوږ نبى صلى الله عليه وسلم درحمت اللعالمين په حيث راوليږلو اودهغوي بلنه او د ژوند حالات يې دا رنگ په حفاظت کې وساتل چې دهغې بېلگه د نړۍ په يوانسانى تاريخ کې هيچرته هم نۀ شى موندل کيدى. درسول پاک ص دژوند ورځې شپې مونږته دارنگ په حفاظت اومکمل ډول رارسيدلى دى چې يو طرف ته خودهغې د دريښتنوالى داسې انتظام وشو چې تراوسه پورې د هغې په صداقت کې څوک چونې قدر له هم نۀ شى کولى اوبل طرف ته داوږدوالى يې داحال دى چې دحضور (ص) ويناگانې دژوند تيرولو لارې چارې کړه وړه ناسته پاسته خبرې اترې داستوگنې چلونه کلى کلولى اولاتيريدا چې د خوراک څښاک ، د ويده کيدو ويښيدو اودو شتو ټوکو پورې واړه حرکتونه دامت مشرانو محفوظ ساتلى دى

لنډه دا چې دهغوى (ص) پحقله يونيم زر کاله پس نن هم مونږ دهرڅه نه خبر يو اوداځکه چې دهغوى (ص) تعليمات ترقيامته پورې پاتې کيدونکى دى دلته زۀ صرف دحضور (ص) داولنى ژوند مبارک په حقله څوټکى عرض کول غواړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضور پاک (ص) دژوند مبارک دحالاتو نه وړاندې داضروری ده چې مونږ دهغه زمـانې تاریخی حالت ته لږه ډیره توجه وکـړو کـوم چـې پـه هغـه وخـت کـې دعربـو یادخواوشـا دملکونو وه اودا ځکه چې ددې نه بغیر مونږه دنبوت اهمیت نه شو محسوسولی اسلام چې کوم تعلیم پیش کړی دی دهغې بنیاد په توحیدرسالت اواخرت دی داهغه رڼاده چـې ددې نه هغه زمانې کې نه صرف عرب بلکې ټوله دنیا بې خبره او په تیارهٔ کـې پرتـه وه داصـحیح ده چې درسول پاک نه وړاندې دالله تعالی ډیـر نـازولی نبیـان دنیاتـه راغـلی وو اودزمکـې هرگـټ ته ئې دتوحیدتعلیم رسولی ؤ دگمراهۍ په تیاروکښې بد بد راگیر وو سپوږمۍ ،نمر، ستوری اوفرښتې غرونه، ماران اوکاڼی بوټی ئې ځان له دخدائی تعالی په نوم نیولی وو دبې شمیره خدایانو په لاس کې ئې د ژوند واگې ورکړې وې او یوحقیقی الله پاک ترې نه هیرؤ .

سیاسی اعتبارسره په دغه زمانه کې دوه ښه طاقتونه موجـود وو یوفـارس اوبـل روم دفـارس مذهب مجوسیت ؤ او دروم عیسائیت ددې دوو نه عـلاوه یهودیـانو اوهنـدوانو هـم وجـود لرلو اوپه خپل خپل ډول کې ؤ درښتیاوالی دعوی کوله په ایران کې دستورو عبادت عـام ؤ نوره دنیاهم په رنگ رنگ اوتوبوتو سر وه لنډه دا چې په هر لور دکفر تور تـم وه انسـانیت دخپل خلاصون دپاره دچاخوا خوږی په انتظـار کـې خپلـې دوه سـترگې څلـور کـړې وې دعربو په یوه لویه حصه کې یعنې قری وادی ،خیبر اووزک کې دیهودیانو اکثریت ؤ مدینه کې هم دیهودیانو شمیر زیات ؤ په ملک کې دشرک دود دستور راج ؤ خلقو دبتـانو کـاڼو فرښتو اوپیریانو عبادت کولو .

لیکن ددې هرڅه باوجود دیوخدائې تصور هم خلقو کې موجود ؤ خوداتردې حده پورې چې هغه به ئې د نورو خدایانو نه لوئی خدائې گڼلو ولې دا عقیده ئـې دومـره کمـزورې وه چې عملاً به ئې په خپلو لاسونو جوړ شوی خدایان هرڅه گڼل اوپـه دې غـرض ئـې خانـه کعبه کې چې اسلام نه اگاهو به ورته بیت الحرام وئیلی شو درې سوه شـپیتهٔ بتـان ایښـودی وو چې دژوند هره کشاله کې به عربو دوی تـه دخپلـې حاجـت روایـۍ پحقلـه منـت زاری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله اولسی حیثیت سره هم هر رنگ بدی په دوی کې پیدا شوې وې ولې بیاهم دعربو بعضې صفتونه دقدر وړ دی په دې کې میلمستیا پیاوړتوب، دسختی ژوند تیرول دژبې فصاحت ،دحافظې مضبوطی اوپه لوظ قول ټینگ پاتې کیدل وغیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيږيدنه

موږ ملسمانان پدې گروهه او ايمان لرو چې محمد صلى الله عليه وسلم د څښتن تعالى رالیږل شوې رسول او وروستې نبي او د رسولانو پای په ده شوې دی. محمد صلى الله عليه وسلم يوې کورنۍ، قبيلې، يا قوم ته نه دی رالیږل شوې، بلکه ټولې نړۍ ته رالیږل شوې، که هغه انسان دې که پیرې دی. نبي عليه السلام د دوشمنبې په ورځ، د ربيع الاول په دولسمه نيټه، د فيل له کال څخه پنځوس ورځې وروسته چې د کال له ۵۷۰زيږيز کال سره سمون خوري، په مکه مکرمه کې زيږيدلې.

نبوي نومونه

- محمد:رسول الله
- أحمد:
- الماحى:
- الحاشر:
- العاقب:
- هغه نبي چې وروسته ترې بل نبي او رسول نشته.

پيدايښت او روزنه

د اسلامي سيرت د کتابونو له مخې محمد صلى الله عليه وسلم په بني هاشم کورنۍ کې يتيم وزيږيد. پلار يې دده مبارك له پيدايښت څخه لږ مخکې وفات شوې ؤ. محمد نوم ورته عبدالمطلب چې نيکه يې کېده، غوره کړ. دا نوم په هغه وخت کې په عربو کې چا نه پېژانده. د عربو دا عادت ؤ چې خپل کوچنيان به يې د رضايي مېندو په لاس ورکول ترڅو د ناروغيو څخه په امن کې پاتې شي، او دارنګه ددوي جسمونه او اعصاب قوي شي. او لدې ټولو څخه زيات پام به يې د کليوالي سوچه عربي ژبې ته ؤ، ترڅو ددوي کوچنيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوچه عربي ژبه زده کړي. نو بني سعد قبيلې ښځې د کوچنيانو ترلاسه کولو لپاره د مکې پر لور راوخوځېدې، خو هېچا هم دا نه خوښوله چې د محمد صلی الله عليه وسلم په څېر يتيم کوچنې ځان سره بوځي. ځکه له داسې يتيم څخه د څه شي ترلاسه کول ورته ناشونې ښکارېده چې پلار به يې نه ؤ ژوندې. ټولې ښځې د کاروان پر لور روانې وې او خوشالې يې کولې ځکه چې هرې يوې د روزلو لپاره کوچنې موندلې ؤ خو حليمه سعديه يو له هغو نا امېده ښځو څخه وه چې محمد صلی الله عليه وسلم يې ددې لپاره پرېښې ؤ چې هغه خوارکې يتيم ؤ. نو په پای حليمې او د هغې خاوند دا وپتېيله چې د قوم له شرمه چې مبادا سبا ونه وايي چې چا ورته زوې د روزلو لپاره ورنه کړ، پدې سلا راغله چې محمد صلی الله عليه وسلم له ځان سره کلي ته بوځي. کله چې کاروان د بني سعد په لورې يون پېل کړ نو د حليمې بي بي ډنگره اوښه داسې په منډه وه چې له ټول کاروان څخه مخکې شوه او کلي ته ورسېده. ټول کاروان دې معجزې ته هك پك پاتې ول. بي بي حليمه دې ته اريانه وه چې يوخوا خپل ماشومان نه شي مړولای، او له بلې خوا دا يتيم سره به څه کوي، خو د څښتن تعالی کارونه وه، د بي بي حليمې شېدې دومره زياتې شوې چې د ټولو ماشومو او محمد صلی الله عليه وسلم به وڅښلې نو بيا به هم پاتې وی. د چېليو غولانځې راپرېښودې. اوښه ښه مسته او له ډنگروالي خلاصه شوه. ملك ټول زرغون شو. هريخوا خوشاله خوشالي راغله. بي بي حليمې دا درك کړه چې دا ټول نعمتونه يواځې د همدې يتيم کوچني له برکه پر دوي راورېږي. نو د هغه په روزنه او پاملرنه کې به يې هېڅکله هم دريغ نه کاوه. نبي عليه السلام په بني سعد کې تر څلورو کلو پورې و اوسېده، ان تردې چې د سيني څېرې کېدنه (شق الصدر) ورپېښ شول. نو حليمه بي بي پدې کوچني ووېرېده چې نه مبادا څوك ضرر ور ونه رسوي، نو ځکه يې خپلې مور بي بي امنې ته ور وستلو. کله چې شپږو کلو ته ورسېد نو مور بي بي يې وغوښتل ترڅو له ځان سره يې د پلار قبر ته بوځي. نو له خپل يتيم زوې محمد صلی الله عليه وسلم او خدمتګارې سره مکې معظمې څخه د مدينې منورې په لورې وخوځېده. بېرته راتلو په وخت په لار کې بي بي امنه ناروغه او په حق ورسېده. محمد صلی الله عليه وسلم د خادمې سره د هغه د نيکه څنګ ته ورو‌ستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو. پس لدې له عبدالمطلب سره اوسېده. نيکه به وربانې ډېر خيال کاوه، ان تردې چې د قرېشو په غونډو کې به يې خپل څنگ ته کېناولې ؤ چې دا کار په قرېشو ښه نه لگېده. کله چې محمد صلى الله عليه وسلم ٨ کلن شو نو نيکه يې هم په مکه معظمه کې په حق ورسيد. مخکې لدې چې مړ شي خپل نوسې يې ابو طالب چې د پلار سکنې ورور يې ؤ ته وسپاره. ابو طالب د خپل وراره ترخپلې وسې او له وسې اخوا هم روزنه وکړه، وراره له خپلو زامنو څخه ورته ډېر گران ؤ. محمد صلى الله عليه وسلم د خپلې ځوانۍ په لومړنيو کلونو له خپلو رضاعي ورونو سره په بني سعد کې پسونه څرول، او په مکه کې خپلې کورنۍ ته. وروسته لدې چې ښه ځوان شو سوداگرۍ ته يې مخه کړه. نبي صلى الله عليه وسلم له نبوت څخه مخکې په رښتوني او امانت کار (صادق الامين) نومول شوي ؤ، ان دښمنانو به يې هم ورسره خپل امانتونه اېښودل.

د نبي عليه السلام صحابه

ابو بکر صديق رضي الله عنه -حضرت عمر فاروق رضي الله عنه -عثمان رضي الله عنه - علي بن أبي طالب - خالد بن الوليد رضي الله عنه - عمرو بن العاص رضي الله عنه - عمار بن ياسر رضي الله عنه - بلال بن رباح - أبي بن كعب - سعد بن أبي وقاص - سعد بن معاذ - عبد الله بن عمر بن الخطاب - عبد الرحمن بن عوف - الزبير بن العوام - طلحة بن عبيدالله - سعيد بن زيد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا محمد د ژوند مهمې پیښې په څو لیکو کې

شپږم زېږيزه پېړۍ

- ۵۴۵. د عبدالله بن عبدالمطلب زېږېدنه.
- 571م. د نبي عليه السلام زېږېدنه د قيل په کال کله چې د يمن واکمن حبشي- ابرهه غوښتل په مکه مکرمه بريد وکړي، خو پدې بريد کې يې خپل سر وخوړ.
- 577م. نبي عليه السلام مديني منورې ته لـه خپلې مور بي بي سره ځي، چې د لارې په اوږدو کې يې مور بي بي په حق رسېږي.
- 580 م. دنبي عليه السلام د تره عبدالمطلب مړينه .
- 583 م. له خپل تره ابو طالب سره د شام په لورې په سوداګريز کارون کې يون پيل کول، کله چې يهودي راهب بحيرا په بصره کې د هغه ونې لاندې وليده چې ښاخونه يې په نبي عليه السلام باندې راښکه کړي وه، نو نوموړي راهب ابو طالب ته دده په خوندي ساتلو کې سپارښتنه وکړه.
- 586م. د حرب الفجار جګړه کې ګډون کول.
- 591 م. النبي محمد ينضم لحلف الفضول لنصرة الضعفاء .
- 594 م . نبي صلى الله عليه وسلم له سيده خدجه رضي الله عنها سره په سوداګرۍ کې مرسته کوي، او د هغې سوداګريزه مالونه د شام په لورې وړي.
- 595م .نبي عليه السلام له خديجې رضي الله عنها سره واده کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- اووم زېرېز پېړۍ
- 605 م. نبي عليه السلام د توره ډبره (حجر الاسود) د ټولو قرېشو په استازيتون د کعبې شريفې په دېوال کې کېدې.
- 610 م . د لومړي ځل لپاره د حرا په غار کې وحې (قران) راغله، او د څښتن تعالی له لورې رسول غوره شو.
- 613 م. رسول عليه السلام د ساره غره په څنګ کې خلك اسلام ته راوبلل.
- 614 م . رسول عليه السلام بني هاشم اسلام ته راوبلل.
- 615م. د مسلمانانو زورول د قرېشو لخوا، او د ځينو کډه کېدنه حبشې ته په لومړي هجرت کې.
- 616 م. د مسلمانانو دوهمه کډه کېدنه حبشې ته.
- 617 م. د قرېشو لخوا د اړيکو پرېکول او د رسول صلی الله عليه وسلم او د بني هاشم راګېرول په شعب کې د مکې څخه له باندې.
- 619م . د بنديزونو پورته کول. د ابو طالب او خديجې (د رسول الله صلی الله عليه وسلم ماندينه) رضي الله عنمها مړينه. او دا کال د خپګان په کال ونومول شو.
- 620 م . د رسول الله صلی الله عليه وسلم سفر طايف ته. او د اسرا او معراج سفر.
- 621م. د عقبه لومړې تړون.
- 622م. د عقبه دوهم تړون. او د رسول الله صلی الله عليه وسلم هجرت يثرت (مديني) په لورې.
- 624 م . د بدر غزا چې د مسلمانانو په بري تمامه شوه. او د بني قينقاع يهود له مديني منورې څخه وشړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- 625م. د احد پېښه او د ۷۰ صحابه ؤ په شهادت رسېدل د منی له کـوهي سره، او د بني نظير يهودو شړل له مديني منورې څخه.
- 626م. د بني المصطلق غزا.
- 626م . د خندق غزا. وترحيل يهود بني قريظة من المدينة المنورة.
- 627م. د رسول الله صلى الله عليه وسلم او قريشو ترمنځ د حدېبيې تړون.
- 629م.حجة الرسول لمكة . د مؤتة غزا د روم پرضد.
- 630 م .د مكې برې .
- 631 م . د تبوك غزا. عام الوفود .
- 632م . حجةالوداع . د رسول الله مړينه . دابي بكر غوره كول د رسول الله د خليفه په توګه. او د اسامه په مشرۍ يوه ډله مجاهدين د شام په لورې لېږل.

دنبوي نسب لړۍ

رسول الله صلى الله عليه وسلم تېر د عرب په بنو اسماعيل کـې دقريشـو دقبيلـې دهاشـم لـه کورنۍ څخه دی چې دنسب لړۍ يې داده : محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بـن عبدالمناف بن قصی بن كلاب بن كعب بن لؤی بن غالب بن فهـر بـن مالـك بـن نضرـ بـن كنانه بن خزيمه بن مدركه بن الياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان . له تاريخي رواياتو څخه څرګنديږي چې له عدنان څخه تر حضرت اسماعيل عليـه السـلام پـورې دڅلويښـتو پلرونو واټن دی خو په همدې منځ کې ټول نومونه ثبت شوي نه دي ځکه عربو به په لـرې ليكونو كې يواځې وتلي نومونه يادول هغه نومونه چې له عـدنان څخـه تـر اسـماعيل عليـه السلام پورې ثبت شوي دا دي : عدنان بن عدو بن المقوم بن تارح بن يشحب بن يعرب بـن ثابت بن اسماعيل بن ابراهيم عليهما السلام .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم زیږیدنه

دیوه وتلي مصري هیئت پوهاند محمود پاشا فلکي د ریاضي له څېړنې سره سم رسول الله صلی الله علیه وسلم دربیع الاول په نهمه نیټه ددوشنبې په ورځ چې د571 م کال داپریل دمیاشتې له شلمې نیټې سره سمون خوري زیږیدلی . پلار یې تر پیدایښت له مخې وفات شوی وو , او عبدالمطلب ورباندې محمد نوم کیښود. رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دوه درې ورځې بي بي آمنې ,بیا دابو لهب وینځې (ثوبیي) او وروسته حلیمې سعدیي تی ورکړ , دعربو دا دود ووچي خپل ماشومان به یې له ښاره دباندې ښځو ته دشیدو ورکولو لپاره ورسپارل ,او په دې کې دا ګټه وه چې یوخو به ماشومانو دعربي ژبې سوچه لهجه زده کوله او بل داچې دعربو ځانګړتیاوې به پکې راتلې په همدې موخه به دکلیو ښځې په کال کې دوه ځله ښار ته راتلې اوماشومان به یې وړل . درسول الله صلی الله علیه وسلم له پیدایښت څخه څو ورځې وروسته دهوازن کورنۍ ښځې ښار ته راغلې چې په دوی کې یوه هم حلیمه وه , حلیمې بل ماشوم پیدا نکړای شو ,درسول الله صلی الله علیه وسلم مور بي بي غوښتل تر څو خپل زوی ورته وسپاري حلیمې سره له دې چې دهغوی دبې وزلۍ او دماشوم دیتیمتوب له کبله دخه شي تمه نه درلوده ,خو تر تش لاس تللو ورته ښه وبریښیدله او ماشوم یې له ځان سره واخیست . رسول الله صلی الله علیه وسلم هلته دبني سعد (هوازن) په کورنۍ کې دوه کاله پاتې شو,خو کله چې حلیمې سعدیي هغه ښار ته راوست نو د(وبا) ناروغي ګډه وه نو بي بي آمنې ورته وویل چې محمد صلی الله علیه وسلم بیا له ځانه سره بوځه ,حلیمې سعدیې ومنله او په یوه روایت رسول الله صلی الله علیه وسلم هلته تر شپږو کلونو پورې پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارکه څیره

درسول الله صلی الله علیه وسلم قد منځنی , غړي برابر , رنګ سور او سپین , تندی پلن , وروځې سره نښتي , پزه يې دنګه او لوړوالي ته مايله وه ,مخ يې ډير غوښن نه وو ,خوله يې څه ناڅه غټه ,او غاښونه يې سره بيل بيل وو,غاړه يې دنګه اوسريې غټوالي ته مايل وو ,سينه يې پراخه ,دسر ويښتان يې نه ډيرتاو راتاو او نه بيخي نيغ نيغ وو,مبارکه برېره يې ګڼه وه ,سترګې يې تورې , بانه يې لوی او اوږده وو , وُلي يې غوښن ,او دوړو هډونه يې لوی وو, په سينه مبارکه يې تر نامه پورې دويښتانو يوه نرۍ ليکه وه , په اوږو اوليځو يې ويښتان وو , دلاسونو ورغوی يې غوښن او پلن وو ,څنګلي يې اوږدې او پونډې يې نازکې وې , دپښو دتلو منځ يې داسې خالي وو چې تر لاندې به يې اوبه تيريدلای شوې . درسول الله صلی الله علیه وسلم دوُليو په منځ کې دکوترې دهګۍ په کچ دنبوت (مهر) ټاپه وه ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به ډير ګړندی ګرځيده ,خبرې به يې په دمه دمه کولې , که به يې دکومې خبرې مطلب تاکيدکول وو نو هغه خبره به يې په بيابيا تکراروله ,غبږ يې لوړ وو , دخبرو په مهال به يې اکثر اسمان ته کتل ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به ډير لږخندل ,او چې خندا به ورغله نو موسکی به شو .

درسول الله صلی الله علیه وسلم لباس

په نبوي لباس کې کومه ځانګړتيا نه وه ,عام کالي يې له څادر ,کميس او لنګ څخه عبارت وو ,يو روايت راغلی چې يو پرتوګ يې اخيستی وو او دا شوني ده چې اغوستی به يې وي . ډيری مهال به يې توره پګړۍ په سر کوله ,پګړۍ به په خولۍ برسيره تړله ,خولۍ به يې ساده اوټيټه وه ,شمله به يې کله (په ښي اوږه-ځکه خو هم کيڼ لورې ته دشملې پريښودل له شرعي پلوه بدعت بلل شوي) او کله هم دوليو په منځ کې پرته وه ,او کله به يې تر غاړه تاووله . يمني څادر يې ډير خوښ وو ,چې هغه به کرښې درلودې , شامي عبا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(چوپانه) يې هم استعمال کړې ده ,رسول الله صلی الله عليه وسلم به کله کله قيمتي او ښکلې جامې هم اغوستې ,په رنګونو کې يې (سپين) رنګ خوښ وو سور رنګ يې نه خوښاوه . درسول الله صلی الله عليه وسلم به ښه بوی ډير خوښيده , د(سکته)په نوم عطر به يې ډير استعمالول ,رسول الله صلی الله عليه وسلم دموزو پښو کولوډيرخوی نه درلود, خو کومې دڅرمنې موزې چې نجاشي ورته راليږلې وې هغه يې استعمال کړې وې ,معمولا به يې څپليو ته ورته پڼې (موچڼې) په پښو کولې . نبوي بستر يوه څرمن وه , چې دخُرما له پاڼو څخه ډکه شوې وه ,او کټ يې په بوڼ اُوبدل شوی وو. د(محمدرسول الله) په نوم دسپينو زرو په ګوتې کې يو مهر کندل شوی وو چې دټاپې لګولو په مهال به يې دښي لاس په ګوته کوله ,رسول اکرم صلی الله عليه وسلم په جنګونو کې خول او زغره هم استعمالوله , دأُحد په وتلې جګړه کې يې دوه زغرې اچولې وې . بلنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړتیاوې

داځانګړتیاوې دوه ډوله دي : ذاتي او نبوي

ذاتي ځانګړتیاوې هغه دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دامت په مقابل کې ورکړل شوي دي , او نبوي ځانګړتیاوې هغه دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دنورو انبیاوو په مقابل کې ورکړل شوي دي .

ذاتي ځانګړتیاوې

نبوة او دنبوة لوازم لکه وحي ,الهي انباء , دحضرت جبرایل علیه السلام راتلل ,او داحکاموتنسیخ , داټول هغه څه دي چې دامت افرادو ته ندي ورکړل شوي .بلکه دامت افرادو ته یواځې ریښتینی خوب ,کشف او الهام پاتې دي .عام مسلمانان پدې شرط چې عدل وساتلی شي یواځې څلور ښځې په نکاح کولای شي خو رسول الله صلی الله علیه وسلم تر څلورو زیاتې میرمنې هم په نکاح اخیستې شوې .عام مسلمانان کولای شي چې داهل کتابو له ښځو سره نکاح وکړي خو رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دا اجازه نه وه او داځانګړتیا یو قید وو . رسول اله صلی الله علیه وسلم ته دا اختیار ورکړل شوی وو چې په موجوده نهو بيبيانو کې څلور ځان ته ورنژدې کړي او نورې سره له دې چې دپیغمبر صلی الله علیه وسلم دنکاح شرف یې درلودخو له ځان څخه یې لرې کړې اوپدې غوراوي کې یې رد او بدل هم کولای شو . درسول الله صلی الله علیه وسلم تر وفات وروسته دهغه پاکې بیبیانې هیڅا هم نشوای په نکاح کولای . دشپې لمونځ (تهجد) دعام امت لپاره مستحب دی خو په رسول الله صلی الله علیه وسلم فرض وو . دڅاښت لمونځ په رسول الله صلی الله علیه وسلم دفرض لمانځه په څیر واجب الادا وو . رسول الله صلی الله علیه وسلم به دمازدیګر تر لمانځه وروسته هم دوه رکعته لمونځ کاوه خو امت ته تر مازدیګر وروسته او تر ماښام له مخه لمونځ کول روا ندي . دامت لپاره پر له پسې(بې له روژه ماتي کولو) روژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیول نه دي روا ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم به څو ورځېپه پرله پسېتوګه پرته له ماتولو روژه نیوله . درسول الله صلی الله علیه وسلم اودتـول اهل بیت لپاره دزکوة دمال خوړل ناروادي .

نبوي ځانګړتیاوې

له حدیثو څخه څرګندیږي چې درسول الله صلی الله علیه وسلم نبوي ځانګړتیاوېپه لاندېډول دي

رعب او نصرت

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم وړاندېدنبیانو مادي ځواك لږ وو, او که به دحضرت موسی او حضرت داود او حضرت سلیمان علیهم السلام په څیر نبیانو مادي ځواك درلودهم مګر رعب ورسره نه وو, خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دمادي ځواك ترڅنګ دومره رعب هم وو چې ډیر زورور خلك پرته له جګړې کولو څخه دتسلیمې کړی ته راغلل .

دسجدې عام ځای

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم دمخه نبیانو قرباني او عبادت له ځانګړیو ځایونو پرته بل چیرې نه وو روا, خو درسول الله صلی الله علیه وسلم دین په ځانګړو ځایونو پورې نـدی تړلی ,هر ځای سجده ,دعا او قرباني کیږي .

دپیروانو ډیرښت

ډیری انبیا علیهم السلام داسې تیر شوي چې دامتونو شمیره یې دګوتو تر شمیر نه ده اوښتې , خو محمدي امت آن درسول الله صلی الله علیه وسلم په ژوند کې دومره ډیر وو چې دحجة الوداع په مهال نژدې سل زره کسان درسول الله شاو خوا راتـول وو اودلبیك اللهم لبیك نارې یې وهلې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عامه بلنه

پخوانیو نبیانو به یواځې یوه قوم یا یوه هیواد یا دیوه مهال لپاره مبعوث کیدل خو دمحمدي رسالت لمن له انسانانو څخه پرته آن تر پیریانو هم واوښته او پیریانوته یې هم سمې لاري ته دراتلو بلنه ورکړه .

جوامع الکلم

پخواني کتابونه او صحیفې یو هم جامعیت نه لري ,په ځینو کې یواځې دقومونو تاریخ دی ځیني یې بیا دعقیدې برخې بیانوي او ځینې نور یې هم داسې درواخله خو قرآنکریم هغه یواځینی جامع کلام دی چې د دین او دنیا ټول ګوټونه یې روښانه کړي ,عقاید ,اخلاقیات ,اومعاملات هرڅه پکې شته هرچا څه ترې ایستلي که څه هم دقرآنکریم ډیره برخه مبارکوحدیثو واضحه کړې خو بیا یې هم باریکۍ پاتې دي .

د دین پوره والی

الهي دین چې له آدم علیه السلام څخه رانیولی بیا تر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم پورې یودین وو او دانبیاوو له خوادهمدې یوه دین اصولو ته بلنه کیدله همدا دین دحضرت محمد صلی الله علیه وسلم په بعثت او بلنه سره بشپړشو .

دنبوت پای ته رسیدل

درسول الله صلی الله علیه وسلم په سپیڅلي ذات ټول پیغمبرانه نعمتونه پای ته ورسیدل ,او دنبوت لړۍ هم پای ته ورسیدله ,اوپدې ډول نو نړیوال دبل پیغمبر دراتګ له انتظار څخه خلاص شول .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلپاتې معجزه

دنوروانبیاوو معجزې دهمهغه مهال لپاره وې ,خو محمدي معجزه دتل لپاره ده .که قرآنکریم په هغه مهال دعربو دادب او شاعرۍ په ډګر کې معجزه وه ,خو نن دژوند په هر ډګر کې معجزه ده , دانساني ماغزو نوې لاس ته راوړنه (کمپیوټر) هم نن نارې وهي چې قرآنکریم یوه معجزه او له هر ډول لاس وهنې څخه خلاص یو کتاب دی .

دشفاعت کولو مقام محمود

په هغه ورځ چې انسانان دمایوسۍ په حالت کې حضرت آدم علیه السلام ,حضرت نوح علیه السلام ,حضرت ابراهیم علیه السلام , حضرت موسی علیه السلام ,او حضرت عیسی- علیه السلام ته ورشي اودشفاعت غوښتنه ترینه وکړي , هر یوبه خپل خپل عذر ورتهووایي او په نفسي-نفسي-نارو به سر وي خو چې ددواړو کونو سردار محبوب رب العالمین حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ته ورشي نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به دلوی پالونکي په دربارکې عرض وکړي , دخدای جل جلاله له لورې به ورته دشفاعت کولو اجازه ورکړل شي او دې ته مقام محمود ویل کیږي دکوم چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دقرآنکریم په سورة اسراء کې ژمنه شویده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ

میرمنې

1. خدیجه بنت خویلد
2. سوده بنت زمعه
3. عایشه بنت ابي بکر
4. حفصه بنت عمر بن خطاب
5. زینب بنت خزیمه
6. ام سلمه هند بنت ابي امیه
7. زینب بنت جحش
8. جویریه بنت الحارث
9. رمله بنت ابي سفیان
10. میمونه بنت الحارث
11. صفیه بنت حیي بن اخطب
12. ماریه قبطیه
13. ریحانه بنت زید قرظي

زامن

درسول الله صلی الله علیه وسلم داولادونو په شمیره کي اختلاف دی خو په کوم روایت چې اتفاق راغلی په هغه کي درسول الله صلی الله علیه وسلم اولاد شپږ ښودل شوی ,دوه زامن او څلور لوڼي ,خو ابن اسحاق دطاهر او طیب په نامه هم درسول الله صلی الله علیه وسلم دوه نور زامن یاد کړي دي . یو روایت لا داهم دی چې دسول الله صلی الله علیه وسلم څلور لوڼي او اته زامن وو . دااتفاقي خبره ده چې له ابراهیم نه پرته درسول الله صلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله علیه وسلم نور ټـول اولادونـه لـه ام المـؤمنین حضـرت خـدیجې رضی الله عنهـا څخـه زیږیدلي وو .

1. قاسم حضرت زینب رضي الله عنها
2. حضرت رقیه رضی الله عنها
3. حضرت ام کلثوم رضی الله عنها
4. دجنتي ښځو سرداره حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها
5. ابراهیم

ابراهیم

د رسول الله صلی الله علیه وسـلم وروسـتی زوی ابـراهیم دی ,دهجـرت پـه اتـم كـال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځـای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بللـه . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیري کې رسـول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریي ورکـړ .رسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم پـه اوومـه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات كـړل ,او نـوم یـې وربانـدې ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړۍ دایه دحضرت ابو رافع میرمن بي بي سـلمی وه , بیـا رسـول الله صلی الله علیه وسلم نوموړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خوا کې اوسـیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو ,هغه به یې پـه غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفـات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یـې رسـول الله صـلی الله علیه وسلم څنگ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکـړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا د رسول الله صلی الله علیه وسلم وروستی زوی ابراهیم دی ,دهجرت په اتم کال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بلله . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیري کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریي ورکړ .رسول الله صلی الله علیه وسلم په اوومه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات کړل ,او نوم یې ورباندې ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړۍ دایه دحضرت ابو رافع میرمن بي بي سلمی وه , بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم نوموړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خوا کې اوسیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو ,هغه به یې په غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یې رسول الله صلی الله علیه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا

لوڼې

درسول اکرم ﷺ څلور لوڼې وې چې عبارت له فاطمه، رقیه، ام کلثوم او زینب رضی الله تعالی عنهن اجمعین څخه وې .

رقیه رضی الله عنها

رقیه رضی الله عنها هم تر بعثت له مخه زیږیدلې وه ,لومړۍ نکاح یې دابو لهب له زوی عتبه سره شوې وه , درسول الله صلی الله علیه وسلم بله لور حضرت ام کلثوم رضی الله عنها هم دابو لهب نږور وه ,خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ددښمنۍ له امله ابو لهب خپل دواړه زامن ددې بیبیانو طلاقولو ته اړایستل ,او همداسې وشول . حضرت رقیه رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنها وروسته حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نکاح شوه ,او ورسره یوځای یې حبشې ته هجرت وکړ , بیا مکې ته راغلل او مدینې ته مهاجر شول ,حضرت رقیه رضی الله عنها دبدر دغزا په مهال ناروغه او وفات شوه,ددې دناروغي له امله حضرت عثمان رضی الله عنه دبدر په غزا کي او دبدر دغزا له کبله رسول الله صلی الله علیه وسلم ددې بي بي په جنازه کي ګډون ونه کړاي شواي . دحضرت رقیي رضی الله عنها په حبشه کي یو ماشوم زیږیدلی وو چې عبدالله نومیده او په شپږ کلنۍ کي وفات شو . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا .

ام کلثوم رضی الله عنها

حضرت ام کلثوم رضی الله عنها دحضرت رقیي رضی الله عنها تر وفات وروسته دهجرت په دؤیم کال حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نکاح شوه ,شپږ کاله وروسته دهجرت په نهم کال دشعبان په میاشت کي وفات شوه ,دجنازې لمونځ یې دپالونکي څښتن محبوب حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ادا کړ ,حضرت علي رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او اسامه رضی الله عنه قبر ته ښکته کړه . انا لله وانا الیه راجعون .

دجنتي ښځو سرداره فاطمة الزهرا رضی الله عنها

حضرت فاطمة الزهر رضی الله عنها تربعثت وړاندي زیږیدلي او دهجرت په دوهم کال حضرت علي رضی الله عنه ته ورواده شوه ,دحضرت فاطمي رضی الله عنها لپاره حضرت علي رضی الله عنه خپله زغره په 480 درهمه خرڅه کړه او هغه پیسې یې درسول الله صلی الله علیه وسلم حضورته راوړې رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت بلال رضی الله عنه ته امر وکړ تر خوشبویي راوړي بیا نکاح سره وتړله شوه . دواده په ورځ رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت فاطمي رضی الله عنها ته یو کټ ,یوه بستره ,یوڅادر ,دوه میچني او یو مشك ورکړل . تر واده وروسته حضرت علي رضی الله عنه او حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها له نبوي حرم څخه دباندې په یوه ګوښه کورکې اوسیدل . دحضرت فاطمې رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنهـا پنځـه ماشـومان شـوي : حسـن ,حسـين ,محسـن ,ام كلثـوم او زينـب ,محسـن پـه وړوكتوب كي وفات شو . دجنتي ښځو نومورې سرداره دنهه ويشتو كلونو په عمر دهجرت په يوولسم كال دروژې په مياشت كې درسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم تـر وفـات شـپږ مياشتي وروسته وفات شوه .دحضرت فاطمې رضى الله عنها دوفات خـبر رسـول الله صـلى الله عليه وسلم دخپل وفات په مهال داسي وركړى وو ((په ما پسي به تـه ژرراشـې)) . انـالله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزاگانې

1. دبدر وتلې غزا
2. د بني قینُعاع غزا
3. داحد وتلې غزا
4. دبئر معونه پیښه
5. درجیع پیښه
6. دبنو نضیرشړل
7. دخندق غزا
8. دبنو قريظه پاى

دا خبره ډېره اختلافي ده چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په څو غزاګانو کې ګډون کړی وو څوك 27 څوك 20او څوك يې بيا 18 ښيي چې مونږ لـه هغوى څخه لاندې يوڅو غزاګانې را اخلو :

دبدر وتلې غزا

د بدر غزا د هجرت په دوهم کال درجب مياشت وه چې مسلمانانو دکفارو په يوه تجارتي قافله باندې چې دابو سفيان په مشرۍ کې له شام نه مکې تـه راروانـه وه دبريـد کولـو تابيـا ونيوله 313 تنه مجاهدين چې ٧٤ تنه يکې مهاجر او نور يې انصار وو درسول الله صـلى الله عليه وسلم په ملتيا دزړو تنوکفري لښکرو چې له هغه مهال سره سم دهرډول جنګي ساز او سامان په درلودلو سره جګړې ته چمتو ووله مدينې څخه د باندې دمقـابلې لپـاره راووتـل . درمضان المبارك په اوولسمه ورځ دواړه لښکرې سره مخامخ شوې ,خو ترجنـګ پـه مختـه شپه کې باران وشو ,دمسلمانانو د لورې شګلنه ځمکـه کلکـه اودمشرکانو د لـورې ځمکـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ختمې شوه ,په همدې شپه صحابهٔ کرام بې غمه ویـده شـول ,خـو رسـول الله صـلی الله علیـه وسلم ټوله شپه له الله تعالی سره په راز او نیاز کې رنه تیره کړه , دقریشو لښکر ته ارام وړپـه برخه نه شو ,سهار دومره زړه نازړه وو چې دمسلمانانو لښکر ورته په سترګو ډیـر ښـکاریده ,جګړه پیل شوه ډیر ژر دقریشو مشران ووژل شول ,او لښکرې یې زړه ماتي او تیښـته پـرې ګډه شوه , دقریشو له لورې اویـا تنـه چـې ډیـری یـې مشرـان وو ووژل شـول او همـدومره بندیان شول ,له مسلمانانو څخه څوار لس تنه شهیدان شول چې شپږ تنه پکې مهاجر او اته تنه انصار وو,پدې ډول دا خونړی جګړه دمسلمانانو په بري سره پای ته ورسیدله .

د بني قینُعاع غزا

څنګه چې دمدینې منورې ډیری اوسیدونکي یهودان ووپه دوی کې بني قینقاع ,بني نضـیر او بني قریضه غټې کورنۍ وې , د بنـي قینقـاع دکـورنۍ خلکـو زرګـري کولـه ,او پـه نـورو یهودانو کې دوی زړه ور او جنګیالي وو ,له دې کبله لومړی دوی دجګړې داعلان جـرأت وکړ, او دپیغمبر صلی الله علیه وسلم له لورې ورسره شوی تړون یې مات کړ , دبدر دجنګ په شپو کې نوموړې کورنۍ خپله کینه ښکاره کړه ,او ګړبړ یې جوړ کـړ ,ورسره داپیښـه هـم وشوه چې یوه مسلمانه میرمنه دیهودو هټۍ ته ورغله , هغوی د دې میرمنې بې پتي وکړه ,یو مسلمان چې هلته ولاړوو هغه یهودي یې وواژه , او یهودو بیا هغه مسلمان شـهید کـړ . کلـه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم خبر شو نو ورغی او یهودانو ته یې وفرمایل :

ای له خدایه وویرېږئ داسې ونه
شي لکه دبدر په خلکو چې وشول
او په تاسې عذاب راښکته شي

. یهودانو په ځواب کې ورته وویل : مونږ قریش نه یو ,که له مونږ سره مو شخړه پیښـه شـوه نو مونږ به تاسو ته وښیو چې جنګ څه ته وایي ؟ کله چې دیهودو له لورې تړون مات شـو , رسول الله صلی الله علیه وسلم هم دې ته اړشو چې له دوی سره جنګ وکړي . یهودان یې کلابند کړ او دا کلابندي تر پنځلسو ورځو اوږده شوه , وروسته په دې راضي شول چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پریکړه رسول الله صلی الله علیه وسلم وکړي مونږ یې منو ,عبدالله بن ابي چې د دوی سوګندي وو رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وویل چې دوی دې جلاوطنه شي ,هماغه وو چې دایهود چې اووه سوه تنه وو او دریو سوو تنو پکې زغرې اغوستي وې دهجرت په دوهم کال د(وړوکي اختر) په میاشت کې دشام اړوندې سیمې (اذرعات) ته وشړل شول

د احد وتلې غزا

دا احد غزا د بدر په غزا کې چې کله قریشو ماتې وخوړله او ډیری مشران یې دجنګ په ډګر کې ووژل شول ,نو دوی هم دکسات اخستلو لپاره هلې ځلې پیل کړې ,هغه تجارتي کاروان چې دابو سفیان په مشرۍ له شام څخه راغلی وو ,ټوله ګټه یې دجنګ په تیاري خرڅه کړه . حضرت عباس رضی الله عنه چې مسلمان شوی وو,خولا هم په مکه کې اوسیده ، دیو لیك له لارې رسول الله صلی الله علیه وسلم ددې لښکر له څرنګوالي نه خبر کړ ,رسول الله صلی اله علیه وسلم هم دحال احوال معلومولو لپاره څوك واستول ,هغوی خبر راوړچې قریش احد ته نژدې رارسیدلي دي . احد دمدینې شمال لورې ته یو نیم میل لرې پروت د یو غره نوم دی . له ډیری صحابهٔ کرامو سره تر مشورې کولو وروسته رسول ا لله صلی الله علیه وسلم دهجرت په دریم کال دشوال په میاشت کې دجمعې په مبارکه ورځ له یوزر تنه نبوي لښکرسره له مدینې نه دباندې ووت ,خو دمنافقینو مشر عبدالله بن ابی ابن سلول له خپلو دریو سوو ملګرو سره بیرته راستون شو ,نو له دې امله رسول الله صلی الله علیه وسلم سره اووه سوه تنه پاتې شول ,چې په هغوی یواځې سلو تنو زغرې درلودې . رسول الله صلی الله علیه وسلم داحد غره تر څنګ لښکر دا شان برابر کړ چې شایي غره ته شوه ,اودلښکر صفونه (مقدمه , میمنه ,میسره ,اوخلفیه) یې تیار کړل او قومندانان یې معلوم کړل . رسول الله صلی الله علیه وسلم پنځوس تنه دحضرت عبدا لله بن جبیر رضی الله عنه په مشرۍ دغره دهغه کنډَو دساتلو لپاره وګمارل چیرې چې دشا له لورې دقریشو دبرید ویره وه ,او ورته ویې فرمایل : که په مونږ هرڅه کیدل خو چې تاسې هغه ځای پرې نږدئ ,جنګ په پیل کې ځان ته ځانته وو ,خو وروسته صفونه سره ګډشول ,دقریشو بیرغ وړونکي په یو بل پسې ووژل شول , حضرت علي او حضرت ابو دجانه رضی الله عنهما هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددښمن په لښکر کې لاري جوړې کړې , څو د دښمن پښې سستې او تیښتې ته اړشول ,خو مسلمانانو په غنیمت ټولولو لاس پورې کړ واو دغره دکنډو ساتونکو چې همدا حال ولید ,نو پوه شول چې مسلمانان بریالي شوي او دغنیمت غونډولو مهال دی ,که څه هم حضرت عبدالله بن جبیر رضی الله عنه ورته دنه تللو ډیر وویل ,خوهغوی لاړل یواځې حضرت عبدالله بن زبیررضی الله عنه له لسو تنو سره پاتې شو ,کله چې خالد بن ولید (چې هغه مهال لا نه وو مسلمان شوی اودکفارو له لورې راجنگیده) هغه کنډو خالي ولید نو له نورو سپرو سره په هماغه کنډو راواوښت , کوم کسان چې هلته پاتې وو هغوی شهیدان کړل ,او دجنگ ډگرته یې ځان راورساوه ,قریش یې بیرته سره راټول او نوی جنگ پیل شو , مسلمانانو چې دغنیمت غونډولو له امله وسلې له ځانه لرې کړې وې , دومره وارخطا شو چې خپل او پردي یې نه پیژندل ,په همدې وارخطایی کې څو تنه مسلمانان پخپل منځ کې شهیدان شول . جنگ دومره تیز شو چې آن درسول الله صلی الله علیه وسلم په ښکلي رخسار هم دوینو لارې جوړې شوې ,او داغبر پورته شو چې محمد صلی الله علیه وسلم شهید شو ,خو څو تنه وو چې له خپل ځانونو یې درسول الله صلی الله علیه وسلم دساتلو ډال جوړکړی وو . په نوموړي جنگ کې اویا تنه مسلمانان شهیدان شول ,چې ډیر یې انصار وو ,درسول الله صلی الله علیه وسلم تره حضرت حمزه رضی لله عنه هم دشهیدانو دکاروان ملگری وو , چې هندې (دابو سفیان میرمنې)دحضرت حمزه رضی الله عنه نس څیرې او ځیگر یې را وایست او خوله یې پرې ولگوله . (علماوو لیکلي چې کله هندې ایمان راوړ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې ماته مه رامخامخ کیږه ,هغه ووچې هندې به چیرې رسول الله صلی الله علیه وسلم ولیدنو لاره به یې ورڅخه چپوله) دجنگ په پای کې رسول الله صلی الله علیه وسلم څو تنه وټاکل ترڅو ددښمن څارنه وکړي , پخپله رسول الله صلی الله علیه وسلم هم دوهمه ورځ آن تر اتو میلو پورې ددښمن څارنه وکړه . همدا جنگ وو چې دمسلمانانو دبې وزلې توب او تش لاسي له امله ,دحضرت مصعب بن عمیر رضی الله عنه شهید وجود نیم په کفن او نیم په وښو پټ کړای شو . که څه هم داحد په غزاکې مسلمانانو ته دسر ډیر تاوان ورسیده ,خو ماتې یې خوړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ده ,ځکه له جنګ پلوه دماتي دوه شرطونه دي : ۱) داچې دهغه هیواد خاوره ونیسي۔ ۲) دا چې دهغه هیواد پوځ ورك کړي . خو مشرکانو نه مدینه ونیوله او نه یې دمسلمانانو پوځ ورك کړ ,ځکه په هماغې ورځ داسلامي لښکر اویاتنه صحابهٔ کرام رضی الله عنهم ددښمن دځارنې لپاره روان شول .

دبئر معونه پیښه :

دهجرت په څلورم کال دصفر په میاشت کې ,دکلاب دکورنۍ مشر ابو براء رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغی او عرض یې وکړچې : له ما سره یوڅو تنه ولیږه ترڅو زما قبیلې ته داسلام بلنه ورکړي . رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل : زه دنجد له لورې په ویره کې یم ,ابو براء وویل :دهغه ځای دخلکو ضامن زه یم . درسول الله صلی الله علیه وسلم ویره ځکه وه چې عامر بن طفیل دنجد دسیمې مشر رسول الله صلی الله علیه وسلم ته ویلي ووچې : زما او ستا تر منځ درې خبرې دي ,لومړی داچې : دکلیو او بانډو مشري به ستا وي ,او دښارونو مشربه زه یم ,دوهم داچې ترخپل ځان وروسته ما خلیفه کړه ,که دانه منل کیږي نودریمه خبره داچې ټول غطفان به راټول او سخت برید به دربانديې وکړي . کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم له ابو براء سره اویا تنه صحابهٔ کرام واستول ,او هغوی بئر معونه نومې ځای ته ورسیدل , نو دحضرت حرام بن ملحان رضی الله عنه په لاس یې درسول الله صلی الله علیه وسلم لیك همدې عامر ته واستاوه عامر حرام رضی الله عنه شهید کړاو له شاو خوا کورنیو نه یې یولښکر تیار کړ ,عامر له همدې لښکر سره دبئر معونه په لورې رازوان شو ,صحابهٔ کرام رضی الله عنهم دحضرت حرام رضی الله عنه دراتلو په هیله وو خو داچې ځنډ یې وکړ نو ورپسې روان شول ,په لاره دعامر له لښکر سره مخامخ شول ,دعامر لښکر دوی ټول ونیول او هلته یې شهیدان کړل ,خو یو تن عمرو امیه ترې ژوندی پاتې شو ,او هغه هم داسې چې عامرورته وویل چې زما مور دیوه مریي دازادولو نذر منلی وو نو زه تا ازادوم . رسول الله صلی الله علیه وسلم چې له نومووړې پیښې خبرشو نو ډیر وغمیده ,او یوه میاشت یې دسهار په لمانځه کې دې تیری کوونکو ته ښیراوې کولې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درجيع پېښه :

د بير معونه له پېښې سره نژدې درجيع پېښه هم يوه زړه دردوونكې پېښه ده . دعضل او قاره دكورنيو څو تنه راغلل او رسول الله صلى الله عليه وسلم ته يې عرض وكړ چې لـه مـونږ سره يوڅو تنه دتبليغ لپاره وليږه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ورسره دحضرت عاصم بن ثابت په مشرۍ لس تنه صحابۀ كرام واستول ,كله چې دا مبلغين رجيع نومې ځاى ته ورسـيدل نـو دې كسانو ورسره ټګي وكړه ,اودبنو لحيان كورنۍ يـې ولمسـوله ترڅـو دا مبلغـين شـهيدان كړي ,هغه وو چې دبنو لحيانو دوه سوه كسان ورپسې راووتل خو دا مبلغـين ورڅخـه يـوې غونډۍ ته وختل ,كفارو ورته وويل راښكته شئ مونږ تاسې ته پناه دركوو ,حضرت عاصـم رضى الله عنه ورته وفرمايل :مونږ له كفـارو څخـه پنـاه نـه غـواړو جګـړه ونښـته او دامبـارك مبلغين شهيدان شـول ,يـواځې دوه تنـه حضرـت خُبيـب او حضرـت زيـد رضى الله عـنهما دكفارو په خبره تيروتل ,او له غونډۍ څخه راښكته شول ,دښمنانو دهغوى متې وروتړلې او مكې ته يې بوتلل . څنګه چې حضرت خُبيب رضى الله عنه داحد پـه جنـګ كـې حـارث نومې كافر وژلى وو ، نو نومړي هم دحارث زامنو واخيست ,څو يې دخپل پلار په كسات كې ووژني ,كله چې دې كسانو حضرت خُبيب رضى الله عنه دوژلو په موخه دحرم له پولو څخه دباندې بوتلو ,نو حضرت خُبيب رضى الله عنه ورته وفرمايل : اجازه راكړئ چـې دوه ركعته لمونځ وكړم , وژونكو ورته اجازه وركـړه ,حضرـت خُبيـب رضى الله عنـه دوه ركعتـه لمونځ اداكړ اوورته وويل : زما زړه غوښتل چې ډير لمونځ وكړم خو ستاسې به داخيال شي چې له مرګه ويريـږي (ځكـه نـو پـه همـدې دوو ركعتونـو بسـنه كـوم) . لـه همـدې مهـال راپديخوا چې څوك وژل كيږي نو تر وژل كيدو مخه دوه ركعتـه لمـونځ اداكـول وربانـدي سنت بلل شوي ترڅو دحضرت خبيـب رضى الله عنـه دايـاد پـه امـت محمـدي كـې ديـوه ښندونكي دښندويني د علامې په توګه تر قيامته پورې جاري پـاتې شي . دشـهادت نـه لـږ وړاندې حضرت خُبيب رضى الله عنه داشعر ووايه :

(c) ketabton.com: The Digital Library

لستُ اُبالي حِينَ اُقتَلُ مُسلِمًا .... علی اَيِ شِقٍ كانَ لِلهِ مَصرَعِ . وذالك في ذاتِ الاِلَه وَاِن يَشَأ............ يُبارِك علی اوصالِ شِلوٍ مُمَزَعِ

ژباړه :کله چې زه دپالونکي څښتن په لاره کې وژل کيږم نو بيا هيڅ پروا نلرم چې په کوم اړخ به ووژلی شم .او که خدای وغواړي نوزما په غوڅو اندامونواو بندونو به برکت وکړي .

حضرت زيد رضی الله عنه بيا صفوان بن اميه دوژلو لپاره واخيست ,دهغه دوژلو پر مهال دقريشو ډيرو مشرانو دهغه نندارہ کوله . کله چې وژونکي توره راواخيسته ,,ابو سفيان وويل :ريښتيا ووايه ! که پدې مهال کې ستا په ځای محمد (صلی الله عليه وسلم) وژل کړل شوی وای نو داکاربه تا خپله نيکمرغي نه وه ګڼلې ؟ حضرت زيد رضی الله عنه ورته وويل : زما دې په خدای جل جلاله لوړه وي ,چې زه پدې خبره هم سر ورکولو ته تيار يم چې دمحمد صلی الله عليه وسلم په پښه کې اغزی ولاړ شي , په همدې مهال کې دصفوان مريي (نسطاس) دهغه سر وواهه . انا لله وانا اليه راجعون .

دبنو نضيرشړل :

له يهودانو سره داتړون هم شوی وو چې که دکومې وينې بيه دمدينې په هستوګنو راتله نو هره کورنۍ به خپله ونډه ورکوي ,کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم د دوو تنو دوينې دبيې دورکولو لپاره بنو نضير ته ورغی , نو که څه هم په ښکاره ډول خو يهودانو دا غوښتنه ومنله ,خو په پټه يې يو سړی چې عمرو بن حجاش نوميده ,دخونې دوهم پوړته خيژولی وو ,او ورته ويلي وو چې محمد (صلی الله عليه وسلم)دهمدې خونې سيوري ته ولاړدی ,له هغه بامه ډېره ورباندې راواچوه ترڅو ووژل شي ,خو رسو ل الله صلی الله عليه وسلم ته دا دسيسه کشف شوه اوپه سملاسي ډول مدينې ته ولاړ . همداراز بنو نضير له قريشو سره دمسلمانانو په خلاف په يوه بله دسيسه کې هم ګډون درلود چې دمسلمانانو پټ ځايونه يې ورته ښودلي وو ,سربيره پر دې ديهودو همدې قبيلې رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يو پيغام هم رااستولی وو چې له ديرشو کسانو سره راشه او مونږ به هم ديرش تنه پوهان درولو ,که هغوی ستا خبرې ومنلې نو مونږبه هم اسلام راوړو .رسول الله صلی الله عليه وسلم ته دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښرگنده وه چې دوی دبغاوت هوډ کړی ،نو په ځواب کي يې ورته وويل : تر څو تاسې لـه ما سره يو بيل تړون نه وي کړی زه په تاسې باور نلرم .بنو نضير دتړون له کولو پـه شـا شـول ،سره له دې چې د دوی ديني ورونو (بني قريظه)همداسې تړون کړی وو . بل ځل يـې بيـا رسول الله صلی الله عليه وسلم ته پيغام راوليږه چې ته هم درې کسان راوله مونږ به هم درې کسان پوهان درولو نو که هغوی ستا خبر ومنله نو مونږ به هم اسلام راوړو ،رسول الله صـلی الله عليه وسلم دهغوی دا خبره ومنله ،خو په لاره چا خبر ورکـړ چـې يهـود تـوري پـه لاس درته ولاړاوستا دوژلو اراده لري . دبنو نضيرودډې شرارتونو لامل داوو چـې يـو خـو ددوي کلاوي ډيري کلکي وې او له جنگ څخه نه ويريدل , اوبل دوي ته دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی ټټير وهلی وو چې دچا خبره مه منۍ که جگړه ونښته نو بني قريضـه بـه هـم سـتاسي ملاتړ وکړي او زه به هم له دوو زرو کسانو سره ستاسې ملاتړ ته درودانگـم .خـو کلـه چـې اسلامي لښکر درسول الله صلی الله عليه وسلم په امر د دوی کلاگاني محاصره کـړې نـو نـه يواځې داچې بنو قريضه يې ملاتړ ونه کړ بلکه دمنافقينو رئيس عبدالله هم په ښکاره ډول له مسلمانانو سره دجگړې کولو ځواك نه درلود . محاصره پنځلس ورځې اوږده شوه ،پـه پـای کې بنو نضير پدې راضي شول چې هرڅومره سامان په اوښانو وړای شي هغه دې يوسي او له مديني څخه دې جلا وطن شي . ديهودو دنوموړې کورنۍ ډير کسان خيبر تـه ولاړل ,او په هغوی کې سلام بن ابي الحقيق ,کنانه بـن الربيـع ,او حيـي بـن اخطـب غونـدي يهـودي سرداران هم وو ,چې په خيبر کې يـې دومـره درنـاوی وشـو ,چـې دخيبريهودانـو هـم دوی دخپلو مشرانو په توگه ومنل . دهجرت په څلورم کال دربيع الاول په مياشت کې بنـو نضـير وشړل شول ,او مسلمانانو ته له دوی څخه پنځوس زغـرې ,پنځـوس خولونـه ,او درې سـوه څلويښت توري په غنيمت پاتې شوې . والحمد لله علی ذلك .

د خندق غزا :

د خندق غزا کله چې بني نضير له مدينې نه ووتل ,نـو داسـلام پـر خـلاف يـې پـه يـو لـوی سازش لاس پورې کړ , لومړی د دې يهودو مشران مکې ته ولاړل او قريشو ته يـې وويـل : که تاسو راسره مرسته وکړئ نو مونږ به دمسلمانانو جرړې وباسو ,قريشو همدا ورځ غوښـتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

. دهمدې ليدنو کتنو پايله دا شوه چې قريشو خپل او يهودو خپل سوګندي سره راټول کړل ,څو تر 24000 ډير پوځ په مدينه باندې دبريد کولو لپاره چمتو شو . رسول الله صلی الله عليه وسلم چې خبر شو نو له صحابۀ کرامو سره يې مشوره وکړه ,دحضرت سلمان فارسي رضی الله عنه په رايه دخندق په کندلو پريکړه وشوه ,دمديني ښار دريو لورو ته کلاګاني او ونې درلودې خو شمال لورې خلاص وو,همدې لورې ته دخندق په کندلو پيل وشو .رسول الله صلی الله عليه وسلم دخندق نقشه پخپله وښودله ,په اوسني حساب دا خندق شپږ کلو متره اوږد او پنځه شرعي ګزونه کلهی وو. دهجرت په پنځم کال د ذي قعدې د مياشتې په اتمه نيټه دخندق کار پيل شو ,رسول الله صلی الله عليه وسلم هرو لسو تنو ته لس ګزه ځمکه دکندلو لپاره معلومه کړه ,او پخپله هم په کار لګيا وو ,صحابه و به دکار په ترڅ کې دا ترانه ويله : نحن الذين بايعوا محمدا ....علی الجهاد ما بقينا ابدا . مونږهغه کسان يوچې له محمد صلی الله عليه وسلم سره مو تر خپله ژونده پورې دجهاد کولو بيعت کړی . رسول الله صلی الله عليه وسلم به ورته په ځواب کې دادعابدرګه کوله : اللهم لا اجر الا اجر الآخرة ....فاغفر الانصار والمهاجرة . اجرخو دآخيرت غوره دی نو ای خدايه ته ښښنه وکړه انصارو اومهاجرو ته . که څه هم دوي به دلوږي له کبله په نسونو پوري کاڼي تړلي وو , خو بياهم دخندق کار په شلو ورځو کي د دريو زرو تنوپه مبارکو لاسونو پاي ته ورسيده . مسلماني ميرمنې او ماشومان دښار خوندي کلاګانو ته بوتلل شول ,او هلته دبنو قريظه ديهودو دبريد له ويرې دوه سوه تنه دحضرت سلمه بن الاکوع رضی الله عنه تر مشرۍ لاندې سنګري شول ,نور لښکر د(سلع) نومې غونډۍ په لمن کې مورچې ووهلې . دمسلمانانو په لښکر کې ځينې منافقين هم وو ,چې په يوه او بله بهانه به يې اجازه غوښتله ,او دلښکر له صفونو څخه به وتل ,اودنورو يهودو په لمسون بنو قريظه هم دمسلمانانو په مقابل کې ودريدل . کله چې دابو سفيان په مشرۍ دکفاروو سله وال لښکر په خورا جوش او جذبه مدينې ته راورسيدل نو له خندق سره مخامخ هك پك پاتې شول . دخندق خوا ته يې خيمې ووهلې ,او له هغه ځايه به يې غشي ويشتل ,خو دوه ځلې سخته نښته هم وشوه ,يو ورځ داسې چې دکفارو مشرانو ديوې يوې ورځې دجګړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره ټېرونه ووهل ,او هره ورځ به يې بې شميره غشي دمسلمانانو په لورې ويشتل . دوهم ځل دتيري کوونکي لښکر وتلي اتلان له خندق څخه راپورې وتل ,او دننه لورته په جګړه لګيا شول ,په دوی کې عمرو بن عبدود ,نوفل او ضرار هم وو ,خو د دوی په مقابل کې حضرت علي او حضرت عمر رضی الله عنهما په خورا مېړانه وجنګيدل ,عبدود او نوفل ووژل شول او ضرار په تيښته بريالی شو . دا ورځ خورا سخته ورځ وه ,مشرکينو له هر لورې غشي ويشتل ,په همدې ورځ له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه پرله پسې څلور لمونځونه قضا شول ,ځکه دغشو دباران له کبله هيچا هم له خپل سنګر څخه سر نه شوای راپورته کولای , څومره چې جګړه اوږديدله هغومره کفار وارخطا کيدل ,ځکه د ځلرويشت زره پوځ توښه اوخرڅ مخ په تماميدو وو . دپالونکي څښتن په قدرت يوه شپه داسې باران او ږلۍ ووريده چې دمشرکينو دخيمو مرانـدې يې غوځ ,او دخوراك څښاك لوښي يې په بل لورې ورته واړول ,په همدې حال کې مشرکين په دې ويره کې وو چې مسلمانان بريد ونه کړي ,نو په سبا يې دماتي او بيرته تلو نغاره وغږوله ,پدې توګه له يوې مياشتې محاصر ې څخه وروسته مدينه له کلابندۍ څخه خلاصه شوه ,د دې تيري کوونکي لښکر په وارخطايۍ کې دنعيم ابن مسعود اشجعي کردار هم دستاينې وړدی . ابن مسعود يو غطفاني رئيس وو ,نوموړی مسلمان شوی وو خو يهود او قريش ورباندې خبر نه وو,او ده ورسره اړيکې درلودې , ابن مسعود بنو قريظه يهودوته چې لا په مدينه کې وو وويل : تاسې او مسلمانان ديوه ښار اوسيدونکي ياست ,که قريش او نور يهود ماتې وخوري نو ستاسې ژوند سختيږي ,ددې لپاره چې قريش تل در سره مرسته ولري له هغوی څخه څو تنه يرغمل کينوئ ,بيا قريشو ته ورغی او ورته ويې ويل : بنو قريظه په تاسو باور نلري هغوی وايي که تاسو له مونږ سره په ژمنه ولاړياست نو څو تنه راسره ګرَو (يرغمل) واوسئ . قريشو چې داخبره واوريدله په بنو قريظه پې باوره شول ,او دازموينې لپاره يې ترې وغوښتل څو د شنبې په ورځ په مسلمانانو بريد وکړي ,يهودو مخالفت وکړ چې پدې څه سره د دوې تر منځ بې باوري لاهم ډيره او دقريشو ملا سسته شوه . دخندق دجنګ دوهم نوم احزاب هم دی ,ځکه پدې جنګ کې دعربو او يهودو ډيرو کورنيواو ډلو ټپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګډون کړی وو,پدې جنګ کې شپږ تنه مسلمانان شهیدان او اته تنه مشرکین ووژل شول ,خو د(اَوس)دکورنۍ مشر او دانصارو یو غښتلی مټ حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پدې جنګ کې ټپي اوځوورځې وروسته دهمدې ټپ له امله په شهادت ورسیده . اناالله وانا اليه راجعون .

دبنو قريظه پای

له یهودو سره چې کوم تړون شوی وو نو بنو قینقاع هغه دبدر او بنو نضیر داحدپه ورځ مات کړ, له همدې کبله دادواړه یهودي کورنۍ له مدینې څخه جلا وطنې شوې .بنو قريظه دخندق غزا په پیل کې دمسلمانانو لورې ونیو ,دجنګ په جریان کې یوه یهودي ځان هغه کلاوو ته ورساوه چیرې چې مسلمانې میرمنې او ماشومان اوسیدل ,هلته حضرت حسان رضی الله عنه پهره کوله ,خو داچې په جنګ کې دیوې پیښې له کبله یې ونه شوای کولای هغه یهودي ووژني ,حضرت صفيي رضی الله عنها دحضرت حمزه رضی الله عنه خور بي بي هغه یهودی وواژه ,توره یې ترې په غنیمت کې واخیستله اوسر یې دکلا شاته وغور ځاوه , یهود پوه شول چې دلته هم وسله وال کسان شته ځکه یې نو برید ونکړ . دجنګ په مهال کې رسول الله صلی الله علیه وسلم دبنو قريظه یهودوته حضرت سعدبن معاذ او حضرت سعد بن عباده رضی الله عنهما ورواستول ,څو هغوی ته لیکل شوی تړون وریاد کړي ,خو هغوی وویل محمد څوك دی او تړون یې څه شی دی ؟ ځکه نو دې یهودو دخندق په جنګ کې عملا برخه واخیسته ,او دماتي پر مهال یې هم داسلام لوی دښمن ,دبنونضیر دجلاوطن شوو یهودو مشر حُیَي بن اخطب له ځانه سره راوست ,حُیَي بن اخطب دجلاوطنۍ په مهال ژمنه کړې وه چې دمسلمانانو په خلاف به دچا مرسته نه کوي ,خو په نوموړي جنګ کې یې نه یواځې داچې دقریشو مرسته یې وکړه بلکه دمسلمانانو حلیف (سوګندي) یهود بني قريظه یې هم جنګ ته ولمسولو . دخندق دجګړې په پای کې رسول الله صلی الله علیه وسلم امر وکړ چې وسلې مه ږدئ او په بنو قريظه برید وکړئ ,دلښکر په وړاندې حضرت علي رضی للّه عنه دهغوی کلاګانو ته ور سید,که بنو قريظه بیا هم د روغې جوړې لاره نیولې وای شوني وه چې امان یې موندلی وای ,خو دوی دجنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاري نیولې وه ,او دحضرت علي رضی الله له رسیدو سره سم یې د رسول الله صلی الله علیه وسلم په شان کې ستغې سپورې وویلې . درسول الله صلی الله علیه وسلم په امر یې کلاګاني محاصره شوې ,او دا محاصره تر یوې میاشتې اوږده شوه ,په پای کې یهودو وویل هره پریکړه چې سعد بن معاذ رضی الله عنه وکړي مونږ یې منو ,(هغه مهال حضرت سعد بن معاذ رضی الله عنه زخمي وو شهید شوی لا نه وو ,) یهودو فکر کاوه چې له سعد رضی الله عنه سره د هغوی د نیکیو له امله چې ښایي په یوه مهال به یې ورسره کړې وي له کبله ممکن حضرت سعد د دوی په ګټه یوه پریکړه وکړي خو داسې ونه شول بلکه : حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پریکړه وکړه چې دبنو قریظه یهودو جګړه مار کسان دې ووژل شي ,ښځې او ماشومان دې بندیان او مال دې غنیمت ونیول شي . داپریکړه حضرت معاذ رضی الله عنه دتورات له حکم سره سمه وکړه ,رسول الله صلی الله علیه وسلم ته به چې په هغه مهال کومه خبره ښکاره نه وه راغلې نو دتورات احکام یې عملي کول ځکه یې نو پدې پریکړې سره حضرت سعدرضی الله عنه ته وویل چې تایوه اسماني پریکړه وکړه . د بنو قریظه یهودو دا پریکړه ومنله او ځانونه یې دوژلو ځای ته حاضر کړل , ددې پریکړې په کولو سره دبنو قریظه مسأله پای ته ورسیده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړینه

د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم آرامځای

ناروغي

دڅار شنبې په ورځ چې دصفر دمیاشتې اتلسمه یا نولسمه نیټه وه ,رسول الله صلی الله علیه وسلم جنت البقیع ته چې دعاومسلمانانو هدیره وه ولاړ ,کله چې له هغه ځایه راستون شونو ناروغه شو,دحضرت میمونې رضی الله عنها کره یې شپه تیره کړه ,د دوشنبې په ورځ درسول الله صلی الله علیه وسلم ناروغي زیاته شوه , او دنورو بیبیانو په خوښه دحضرت عایشې رضی الله عنها کره ولاړ ,ترڅو پورې چې یې دګرځیدو ځواك درلود نو مسجد ته به یې تشریف وړلو ,وروستنی لمونځ دماښام لمونځ وو چې مسلمانانو په رسول الله صلی الله علیه وسلم پسې ادا کړ. دامهال درسول الله صلی الله علیه وسلم سر خوږیده او تړلی یې وو ,همدا شپه ماخوستن وار په وار بې هوښې وربانديې راتله ,او امر یې وکړ چې حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه دې لمونځ ورکړي . بله ورځ ماسپښین درسول لله صلی الله علیه وسلم ناروغي یوڅه کمه وه ,غسل یې وکړ ,د حضرت عباس او حضرت علي رضی الله عنهماپه اوږو باندې یې ځان تکیه کړاوجُومات ته ولاړ ,هلته دابو بکر رضی الله عنه په امامت لمونځ ولاړوو ,چې دهغه ترڅنګ کیناست او خلکو ته یې لمونځ ورکړ ,وروسته یې یوه لنډه خطبه وویله ,دادرسول الله صلی الله علیه وسلم وروستۍ خطبه وه چې پکې یې وفرمایل : (خدای جل جلاله یوه بنده ته واك ورکړی چې ددُنیاوي نعمتونو اویاهم دخدای له لورې دأُخروي نعمتونو له منځ نه یوخوښ کړي. بنده هغه شیان دځان لپاره غوره کړل چې له آخرت سره اړیکې لري. حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه وژړل ځکه پوه شو چې هغه بنده پخپله رسول الله صلی الله علیه وسلم دی ,رسول الله صلی الله علیه وسلم دابوبکر صدیق رضی الله عنه په اړه وفرمایل ترټولو زیات چې زه دچا له شتمني او ملګرتیا څخه خوښ یم هغه ابوبکر دی .) همداراز یې په خطبه کې دانصارو په هکله وفرمایل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ای خلکو زه دانصارو په هکله تاسې ته وصیت کوم ,عام مسلمانان به ډیریږي خو انصاربه دومره لږ شي لکه په خوړو کې مالگه ,انصارو خپله دنده تر سره کړه ,اوس په تاسو دهغوی دپور پرې کول فرض دي ,انصار زما په وجود کي دمعدې په څیر دي ,هرڅوك چې ستاسو دگټو او تاوان واکدار (خلیفه) وي نو دهغه دا دنده ده چې که هرڅوك په انصارو کې ښه وي ومني ,او که له چا څخه کومه تیروتنه شوي وي نو هغه دې وبښي .) رسول الله صلی الله علیه وسلم ترناروغتیا یوه ورځ وړاندې حضرت اسامه رضی الله ته امر کړی وو چې درومیانو جگړې ته لاړشي ,خو دهغه له قوماندې څخه دنوموړي دځواني له کبله شکایت وکړ ,رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې اړه پخپله خطبه کې وویل : (که داسامه په سرداری تاسې نیوکه لرئ نو دده دپلار په سرداریٔ هم تاسې نیوکې کولې زما دې په سپیڅلي خدای لوړه وي چې اسامه د دې دندې حقدار او مستحق دی , هغه په ما ډیر گران دی ,او تر دې وروسته به هم په ما گران وي .) رسول الله صلی الله علیه وسلم دخطبې په ترځ کي داهم وفرمایل : (دحلال او حرام نسبت دې ماته نه کیږي ,ما هغه څه حلال کړي چې هغه خدای جل جلاله پخپل کتاب کې حلال کړي ,او ما هغه څه حرام کړي چې خدای جل جلاله حرام کړي دي). رسول الله صلی الله علیه وسلم دا هم وفرمایل چې : (ای دخدای دپیغمبر لورې فاطمې ! او ای دخدای دپیغمبر عمې صفیې! دخدای او آخرت لپاره څه عمل وکړئ زه تاسې له خدای جل جلاله څخه نشم خلاصولای). د نوموړې خطبې له ویلو وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرته دحضرت عایشې رضی الله عنها کورته تشریف یووړ , دناروغتیا په نا کراری کې نبوي ذات ته ورپه یادشول چې څه اشرفۍ یې له بي بي عایشې سره ایښې وې هغه یې راوبلله اوورته ویې فرمایل : (عایشې! هغه اشرفۍ چیرې دي ؟ محمد(صلی الله علیه وسلم) به له خدایه جل جلاله سره پداسې حال کې ووینې چې دی په هغه بد گمانه وي , لاړه شه او هغه دخدای جل جلاله په لاره کې خیرات کړه .) ددوشنبې په سهار چې درسول الله صلی اله علیه وسلم دناروغتیا دیارلسمه شپه وه چې رسول لله صلی الله علیه وسلم دخپل کور له وره (دروازې) نه پرده پورته کړه ,ویې لیدل چې خلك په لمانځه ولاړدي ,ډیر خوښ اوموسکی شو ,حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوبکر صدیق رضی الله عنه فکر وکړ چې رسول الله صلی اله علیه وسلم لمانځه ادا کولو ته راځي ځکه یې نووغوښتل چې شاته شي ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم په اشاره پوه کړ چې لمونځ ورکړي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرته حجرې ته ننوت ,دا هغه وروستنۍ لیدنه وه چې صحابهٔ کرامو له نبوي سپیڅلي څیرې نه وکړه .

د مړینې کال

رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې لس ورځې په اعتکاف کې تیرولې ,خو په ورستنۍ روژه کې شل ورځې په اعتکاف کې کیناست ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې یوځل دحضرت جبرایل علیه السلام له خولې نه قرآنکریم اوریده ,خو د ورستني کال په روژه کې یې دوه ځلې واوریده . دوروستني حج او په ځینو نورو خطبو کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ځیني داسې خبرې کړې وې چې هغه دمړینې یادونه وه ,لکه چې دحج په وروستۍ خطبه کې یې وفرمایل : (زه ددې خبرې هیله نلرم چې په راتلونکي کال کې له تاسې سره ولیدلای شم ,ښایي تر دې وروسته حج ونه کړای شم .) دحج دفریضې داداکولو ترراتګ وروسته رسو ل الله صلی الله علیه وسلم داحد دشهیدانو هدیرې ته ورغی ,او هلته یې هم داسې خطبه وویله چې ګواکې څوك له مړواو ژوندو سره په مخه ښه کوي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم دصفر دمیاشتې په اولسمه یا اتلسمه نیټه حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته وفرمایل : (ته له لښکر سره لاړشه او له هغو شریرو خلکو څخه دې دپلار کسات واخله .) دموته په وتلي جنګ کې حضرت زید رضی الله عنه شهید کړای شوی وو ,ځکه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته هلته دبیا تللو امر وکړ .

تجهیز او تکفین

د سې شنبې ورځ د تجهیز او تکفین ورځ وه حضرت علي رضی الله عنه ,فضل بن عباس رضی الله عنه ,او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه غسل ورکړ ,په همدې مهال کې حضرت عباس رضی الله عنه هم حاضر وو ,او یو انصاري حضرت اوس بن خولي رضی الله عنه اوبه راوړې ,دکفن لپاره دسپنسیو درې سپینې ټوټې غوره شوې . تر غسل او کفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته دا پوښتنه راپیدا شوه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به په کوم ځای کې خاوروته سپارل کیږي ؟ حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه وویل :انبیا چې چیرې وفات شي هلته خاورو ته سپارل کیږي ,په همدې خبره اتفاق راغی او په کوم ځای کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی وو په هماغه ځای کې دقبر کنلو کار پیل شو , داځای دحضرت عایشې رضی الله عمها داوسیدلو خونه وه ,دقبر په سرهم خبره راپورته شوه ,ځکه حضرت ابو عبیده بن جراح رضی الله عه به دمکې دخلکو په څیر بغلي قبرونه کیندل ,او حضرت ابو طلحه رضی الله عنه به بیا دمدینې دخلکو په دود لحدي قبرونه ایستل ,نو دا خبره کیدله چې اوس څوك او څه ډول قبر وکندي ؟ حضرت عمر رضی الله وویل : په همدې دواړو اصحابو پسې څوك واستوئ ,هر یو چې لومړی راغی هغه دې دخپلې خوښې قبر وکندي ,په دواړو صحابه و پسې سړي واستول شول ,حضرت ابو عُبیده بن جراح رضی الله عنه په کور کې نه وو ,حضرت ابو طلحه رضی الله راغی او لحدي قبر یې جوړکړ , څنګه چې دقبر ځمکه نمجنه وه نو هغه بستر یې پکې وغوړاوه په کوم کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی وو . کله چې جنازه تیاره شوه نو خلك دلمانځه لپاره رامات شول ,خونې ته وار په واروړننوتل او لمونځونه یې کول ,دالمونځونه پرته دچا له امامت نه ترسره شول ,لومړی نارینه و بیا ښځینه و او ورپسې کوچنیانو دجنازې لمونځونه ادا کړل .درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارك جسد حضرت علي مرتضی رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه ,حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ,او حضرت عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . انا لله وانا الیه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور لوستل

ام سلمه هند بنت ابي اميه

ام سلمه هند بنت ابي اميه چې د بي بي سلمه په نامه هم پېژندل کېږي د اسلام د وروستي پيغمبر مېرمن وه. دپلارنوم يې سهيل اودمورنوم يې عاتکه وو. نوموړې په لومړني سرکې دخپل اکا د زوی او درسول الله صلی الله عليه وسلم درضاعي ورور عبدالله بن عبدالاسدپه نکاح کې وه. نوموړې له خپل مېړه سره يوځای حبشې ته هجرت وکړ. هلته يې دسلمه په نوم زوی وزيږيد. وروسته مکې ته راغله اوبيايې دلومړنيومسلمانو ميرمنو په کتارکې مدينې منورې ته هجرت وکړ. مېړه يې عبدالله دخپل وخت له وتليو آس زغلونکو شميرل کيده .دبدر او اُحدپه غزاګانو کې يې برخه اخيستې وه. دأُحدپه جګړه کې دخوړلوټپونو له امله يې دهجرت په څلورم کال سترګې له نړۍ پټې کړې. رسول الله صلی الله عليه وسلم دهغه دجنازې پرمهال نه تکبيرونه وويل. له لمانځه وروسته چا ترې وپوښتل چې يارسول الله تيروتنه خوبه مو نه وي کړې؟ رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ابوسلمه دزرو تکبيرونو حق درلود. رسول الله صلی الله عليه وسلم وروسته اُم سلمه ته دنکاح وړانديز وکړ خو هغې عذر ووايه. رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يې وويل چې يو خو زه خوراقهرجنه ميرمن يم، ډېراولادونه لرم ,او بله داچې عُمر مې ډېردی. خورسول الله صلی الله عليه وسلم ددغو عذرونو سربيره له هغې سره نکاح وکړه. نوموړې يوه پوهه اوهوښياره ميرمن وه. دحديثونو له مخې دغه بي بي له عايشې رضي الله عنه نه وروسته دافضليت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه درجه لري. اُم سلمه رضي الله عنها د84 کلونوپـه عُمـر ترټولوبيبيـانو وروسـته وفـات شوه. دجنازې لمونځ يې حضرت ابوهريره رضی الله عنه اداکړ.

زینب بنت جحش

زينب بنت جحش حضرت زينب رضي الله عنها درسول الله صلى الله عليه وسلم دترور لور وه, دا بي بي لومړی حضرت زيد رضي الله عنه ته واده شـوې وه ,خـوداچې حضرت زيـد رضي الله عنه يو آزاد شوی مريي وو نو ځکه ورسره ددې وخت نـه تيريـده ,حضرت زيـد درسول الله صلى الله عليه وسلم په خوښه دې ته طلاق ورکړ,وروسته ورسره رسول الله صلى الله عليه وسلم نكاح وكړه. دنكاح په مهال يې عمر 35 كاله وو ,دا دومـره پرهيزگـاره مـيرمن وه چې كله ورته رسول الله صلى الله عليه وسلم دنكاح پيغام ورواستاوه نودې په ځواب كې ورته وويل چې زه به استخاره وکـړم ,همـداراز کلـه چـې پـه ام المـؤمنين حضرت عايشـې صديقې پسي بهتان وويل شو نو حضرت زينب رضى الله عنهـاسره لـه دې چـې دحضرت عايشې رضي الله عنها بَن وه دحضرت عايشې په اړه رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وويل چې : زه دعايشې له ښو اخلاقو پرته په بل هيڅ شي نه يم خبره .حضرت عايشـې رضي الله عنها هم دزينب په فيـاضي داسـې اقـرار کـړی چـې : زينـب رضي الله عنهـا ډيـره قانعـه او دفياض طبيعت ميرمن وه. رسول الله صلى الله عليه وسلم پاکو بيبيـانو تـه ويـلي وو چـې لـه تاسي څخه به ډير ژر هغه څوك له ما سره يوځاي شي چې دهغې لاسـونه اوږده وي ,پـاکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيبيانو به خپل لاسونه سره كچل ,خو پدې استعاره كې دحضرت زينب رضى الله عنها فياضي او سخا ته اشاره وه, دې به پخپل لاس پيسې بياموندلې او هغه به يې دخداى جل جلاله په لاره كې خرڅ كولې. همدا نبوي وړاندوينه دحضرت زينب رضي الله عنها په اړه رينښتيا شوه او درسول الله صلى الله عليه وسلم له وفاته وروسته په بيبيانو كې حضرت زينب رضي الله عنها ترټولو لومړی‌دهجرت په شلم كال دخپل عمر په 53 كلنۍ‌كې وفات شوه.

جويريه بنت الحارث

حضرت جويريه رضي الله عنها دحارث بن ضرار لور وه ,حارث دبنو مصطلق دكورنۍ مشر وو ,حضرت جويريه لومړی دمسافع په نكاح كې وه ,هغه دبنو مصطلق يا مريسيع په غزا كې مړشو ,په نوموړې جگړه كې مسلمانانو ته ډيرى مرييان او مينځې په لاس ورغلل ,جويريه رضي الله عنها دثابت بن قيس په برخه شوه ,خو جويريي دنهو اوقيو سرو زرو په بدل كې دمكاتبت تړون وكړ ,هغه هم راضي شو ,جويريه رضي الله عنها درسول الله صلى الله عليه وسلم حضور ته راغله او دمرستې غوښتنه يې ورڅخه وكړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې كه زه دابيه پرې كړم او تا په نكاح كړم نو ښه به نه وي ؟ جويريي داخبره خوښه كړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم په هغې اندازه سره زر وركړل او دايي ازاده بيا يې په نكاح كړه. دهمدې نكاح له بركته دجويريي رضي الله عنها دكورنۍ ټول غړي مرييونه او مينځې ازادې شوې ,ځكه چې صحابهٔ كرامو وويل چې دا كورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم خسرګنۍ شوه ځکه یې نو ټول ازاد کړل. حضرت جویریه رضي الله عنها دهجرت په پنځوسم کال د65 کلونو په عمر وفات او په جنة البقیع کي خاورو ته وسپارل شوه. انا لله وانا الیه رجعون.

ترتیب کونکي زاهد الله درویش الحنفي الوزیرستاني

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library